

Udkast

Danmark-Bangladesh: Landepolitikpapir

2013 -2017

[Uofficiel oversættelse]

KLADDE

Resume

Bangladesh er på mange måder et land i forandring. Landet kæmper fortsat for at overvinde udbredtfattigdom, overbefolkning og dårlig regeringsførelse, mens detsamtidig fremstår som en potentiel fremtidig global økonomi – et af de såkaldte "Next Eleven" lande. De overordnede mål, som styrer Danmarks engagement i Bangladesh, er: 1) at bidrage til fattigdomsbekæmpelse, 2) at fremme demokrati, menneskerettigheder, retsstatsprincipper og god regeringsførelse, 3) at fremme kommercielt samarbejde mellem Danmark og Bangladesh, og 4) at styrkesamarbejdet om globale spørgsmål. Fattigdomsbekæmpelse og andre centrale udviklingsmæssige udfordringer er fortsatkernen i det danske engagement. Dette papir repræsenterer imidlertid samtidig et klart skifte væk fra et traditionelt donor-modtager forhold til et partnerskab.

Kort over Bangladesh

Indholdsfortegnelse

1. Danmark i Bangladesh – en introduktion	3
2. Udfordringer og muligheder i Bangladesh	3
3. Danmarks målsætninger i Bangladesh	7
4. Bidrage til fattigdomsbekæmpelse, vækst og bæredygtig udvikling	9
5. Bidrage til demokrati, respekt for menneskerettighederne, retsstatsprincipper og god regeringsførelse	12
6. Fremme kommercielt samarbejde	13
7. Samarbejde om globale udfordringer.....	15
Annex 1: Økonomiske og social nøgletal	17
Annex 2: Danmarks udviklingsaktiviteter i Bangladesh	18
Annex 3: Fremskridt i Bangladesh i forhold til at nå 2015-målene	20

1. Danmark i Bangladesh – en introduktion

Danmark var blandt de første lande til officielt at anerkende Bangladesh efter uafhængigheden i 1971. På det tidspunkt var Bangladesh blandt de fattigste lande i verden, og på randen af at blive en fejlslagen stat. Fyrre år senere er Bangladesh karakteriseret ved imponerende økonomiske vækstrater, og fremstår som et ungt, men skrøbeligt demokrati.

Bangladesh er et land i forandring med mange muligheder, men også med massive udfordringer. Udbredt fattigdom, overbefolkning og dårlig regeringsførelse er blandt Bangladesh' udfordringer på udviklingsområdet. Infrastrukturen er ude af stand til at følge med den økonomiske vækst, korruption er udbredt, og Bangladesh lider under følgerne af klimaforandringer. Dårlige arbejdsforhold og manglende arbejdstagerrettigheder er fortsat en stor bekymring. Samtidig er Bangladesh et af de såkaldte "Next Eleven" lande - en gruppe lande, der i kraft af deres høje vækstrater og store befolkningstal, har potentialet til at udvikle sig til næste generation af BRIK-lande.

Bangladesh har været en af de primære modtagere af dansk udviklingsbistand siden landet fik sin selvstændighed. Fattigdomsbekæmpelse og fremme af menneskerettigheder og demokrati har været bærende principper for dette langsigtede samarbejde. Dette politikpapir markerer et klart skift fra et traditionelt donor-modtager forhold, til et mere afbalanceret forhold, hvor Danmark også forfølger egne interesser i forhold til at udvikle kommercielle relationer og skabe partnerskaber med Bangladesh om en række globale spørgsmål. Danmark har meget at tilbyde og vinde ved at fortsætte det stærke partnerskab med Bangladesh, som er opstået i årenes løb.

Fattigdom er stadig udbredt i Bangladesh og uligheden er stigende. Danmark vil fortsat tilskynde til, at Bangladesh fortsætter sin imponerende proces hen imod udryddelse af fattigdom og skabelse af lige muligheder for alle. Udviklingsbistanden til Bangladesh har gjort en vigtig forskel, og Danmark er rede til at fortsætte sit engagement i Bangladesh, mens landet gradvist bevæger sig mod uafhængighed af udviklingsbistanden. Dette politikpapir vil tjene som overordnet retningslinje for Danmarks samlede engagement i Bangladesh i årene 2013-2017, både bilateralt såvel som gennem multilateralt samarbejde.

Politikpapiret er i vid udstrækning baseret på fælles mål for det politiske, udviklingsmæssige og kommercielle samarbejde. Det er imidlertid ikke en fælles strategi, men en præsentation af Danmarks politiske prioriteter i og med Bangladesh.

2. Udfordringer og muligheder i Bangladesh

Trods en imponerende social og økonomisk udvikling i de seneste år, står Bangladesh stadig overfor mange komplicerede politiske og udviklingsmæssige udfordringer på kort og langt sigt.

Fattigdom og ulighed

Samlet faldt fattigdommen fra 57 pct. i 1991-1992 til 31,5 pct. i 2010. Faldet i fattigdom har været hurtigere i indeværende årti, end det forrige, og mere end 2,8 millioner mennesker om året er løftet ud af fattigdom. Bangladesh er dog stadig blandt de fattigste lande i verden, og

ranger nummer 146 ud af 187 i 2011 på FN's Human Development Index. Uligheden er stigende, og mange mennesker nyder ikke godt af den sociale og økonomiske udvikling. Ca. 25 pct. (40 millioner mennesker) er ekstremt fattige og bruger næsten hele deres indkomst på fødevarer uden at få opfyldt deres ernæringsmæssige minimumsbehov. Kvinder, børn og særligt kvindeligt ledede husholdninger, samt forældreløse børn, er særligt udsatte. Omkring 40 pct. af børnene og 30 pct. af kvinderne er fejlernærede. Etniske minoritetsgrupper lider ligeledes i høj grad under ekstrem fattigdom, især i regioner som Chittagong Hill Tracts, the Northern Plains, Mymensingh og Cox Bazar (som huser en stor gruppe af Rohingya-flygtninge fra Myanmar). Fattigdom monitoreres blandt andet af UNDP, fx i forbindelse med rapportering om FN's 2015-mål.

Social udvikling

Landet er blevet anerkendt globalt for sine fremskridt i retning af opfyldelse af FN's 2015-mål, især på områderne ligestilling mellem kønnene inden for uddannelse, bekæmpelse af HIV/aids, malaria og andre sygdomme, samt en markant reduktion af spædbarnsdødeligheden. Derimod er mødre- og neonatal dødeligheden fortsat uacceptabelt høj. Selvom det går fremad i forhold til ligestillings-indikatorer står mange kvinder fortsat overfor ekstrem social og økonomisk ulighed. Vold mod kvinder og piger er almindelig og berører hver anden kvinde. Bangladesh har desuden en af de højeste rater af børneægteskaber (og graviditeter) i verden.

Politiske anliggender, god regeringsførelse og menneskerettigheder

Bangladesh er et parlamentarisk demokrati og et sekulært land. Selvom Bangladesh er i en forholdsvis stabil periode i forhold til den politiske situation og sikkerheden, og regeringen i Bangladesh har etableret en ambitiøs økonomisk og social reformdagsorden, herunder stærkere internationalt og regionalt samarbejde, står landet stadig overfor udfordringer med at konsolidere demokratiet og retsstaten. Dette skyldes til dels den konfrontationspolitik, som har været praktiseret af de to største politiske partier i årtier og afspejler mangeårigt personligt fjendskab mellem lederne af henholdsvis Awami League og Bangladesh Nationalist Party. Det forventede parlamentsvalg i begyndelsen af 2014 bliver en lakmusprøve på, om demokratisk, sekulær regeringsførelse og retsstatsprincipper, kan konsolideres yderligere i Bangladesh. Dette kan have betydning for lande i Asien, Mellemøsten og Nordafrika, da Bangladesh i så fald vil styrke sin position som et succesfuldt, sekulær og civilt demokrati i et land med en overvejende muslimsk befolkning.

Det komplekse politiske forhold mellem hæren og de to største politiske partier er en anden faktor, som i nogen grad risikerer at undergrave demokratiet i Bangladesh. Det lokale regerings-system anses for svagt og med utilstrækkeligt mandat og ressourcer, og effektivdecentralisering, herunder decentralisering af beslutningsprocessen og ressourceallokering er en langsommelig proces. Styrkelse af de lokale myndigheder er afgørende for at forbedre den offentlige service til landets enorme befolkning, især for dem, der bor i mindre byer og landdistrikter. Bureaukratiet er ineffektivt og stærkt centraliseret, hvilket gør leveringen af effektive tjenesteydelser i praksis til en reel udfordring.

Der har været positiv udvikling på en række områder, hvilket har bidraget til at styrke den demokratiske styring i landet. Dette omfatter den generelt gode udvikling af lokalvalg og parlamen-

tarisk suppleringsvalg i henholdsvis 2011 og 2012, etableringen af en national menneskerettighedskommission, styrkelsen af kvinders rettigheder, herunder vedtagelsen af en ny uddannelsespolitik, som indførte sekulære undervisningselementer i madrassaernes undervisningsplaner, en ny national kvinde-udviklingspolitik (vedtaget trods betydelige offentlige demonstrationer fra islamisk konservative), en national børnepolitik, samt vedtagelsen af lovgivning om ret til information og oprettelsen af en informationskommission.

Regeringen i Bangladesh har erklæret politik om "nul-tolerance" mod krænkelse af menneskerettighederne. Det til trods sker der fortsat omfattende krænkelse af menneskerettighederne, herunder udenretslige drab foretaget af lovhåndhævende aktører, dødsfald under arrest og ustraffet tortur, ulovlige arrestationer, vold mod kvinder, forskelsbehandling af oprindelige folk i spørgsmål om jord- og adgang til retfærdig retsbehandling, børnearbejde og manglenderespekt for fængslede rettigheder etc. Årsagerne til dette er komplekse, men en væsentlig faktor er svage og angiveligt korrupte retssystemer og retshåndhævende myndigheder.

Sikkerhedsspørgsmål

Regeringen i Bangladesh er aktivt engageret i forhold til konkrete indsatser for at håndtere islamisk radikaliserings, både på nationalt og internationalt plan, men kampen mod national og global terrorisme er fortsat en udfordring.

Oprindelige folk og Chittagong Hill Tracts

Fredsftalen for Chittagong Hill Tracts (Chittagong Hill Tracts Peace Accord) blev underskrevet i 1997, men implementeringen har været langsom og anses ikke for tilfredsstillende af de oprindelige folk eller visse nationale og internationale observatører. Manglen på væsentlige fremskridt i implementeringen af Chittagong Hill Tracts fredsftalen fører til en stigende frustration og desillusion blandt de oprindelige folk i regionen. Selvom situationen i området er rimelig sikker, er der spændinger og hyppige konfrontationer mellem oprindelige folk og bengalske bosættere fra resten af landet, primært forårsaget af konflikter over rettigheder og adgang til jord. Voldelige sammenstød mellem de politiske grupperinger blandt de oprindelige samfund forekommer ligeledes.

Klimaforandringer og geopolitiske udfordringer

De vigtigste nye udfordringer omfatter øget sårbarhed over for naturkatastrofer og klimatilpasning ledsaget af en hastigt voksende befolkning. Bangladesh er med sin beliggenhed i et lavtliggende delta og med en meget høj befolkningstæthed - 150 millioner mennesker på et areal, der er kun 144.000 kvadratkilometer eller tre og en halv gang så stort som Danmark - ekstremt sårbar over for naturkatastrofer, herunder oversvømmelser og cykloner ofte med katastrofale konsekvenser. I de kommende årtier forventes den globale stigning af havene at oversvømme landområder i den sydlige del af landet og tvinge de mennesker, som lever langs kyster og floder samt i lavtliggende landområder, til at flytte.

Manglende regulering og kontrol af massiv vand-, luft- og jordforurening i og omkring Dhaka og andre større byer er et voksende problem, der berører livsmulighederne og sundhedstilstanden for millioner af mennesker. I 2025 forventes det, at halvdelen af befolkningen vil leve i byområder, og Dhaka er i dag en af verdens hurtigst voksende såkaldte "megacities". Jordressour-

cer er knappe og adgang til og ejerskab af jord er kendetegnet ved en høj grad af ulighed, stigende grad af konflikter om jordrettigheder, samt udbredt "land grabbing" eller tyveri af land.

Imponerende økonomisk vækst - og begrænsninger

Bangladesh har oplevet en stærk økonomisk udvikling i det seneste årti. Den økonomiske vækst er steget med en konstant hastighed på 5-6 pct. om året i gennemsnit siden 2004. De to drivkræfter i økonomien er robuste pengeoverførsler (remitter) hovedsagelig fra Mellemøsten, samt eksporten, hvortil tekstilsektoren bidrager med to tredjedele. Virkningerne af den globale økonomiske krise har været relativt begrænsede, og udsigten til videreførelse af disse vækstrater er forholdsvis god.

Bangladesh' bruttonationalprodukt (BNP) er omkring en tredjedel af Danmarks. Selvom halvdelen af BNP skabes gennem servicesektoren, er landbruget med sin andel på 20 pct. fortsat den vigtigste sektor og beskæftiger halvdelen af den arbejdende befolkning. Økonomien er gradvis ved at udvikle sig fra landbrug til industriel produktion.

Den største begrænsning ligger i dag i energiproduktionen, som er alt for utilstrækkelig til at kunne følge med væksten i landets industriproduktion. Tekstilsektoren og den øvrige fremstillings- og industrielle produktion giver gode muligheder for at skabe beskæftigelse og understøtte den økonomiske vækst, men det kræver strukturel og infrastrukturel støtte. Det anslås, at den årlige økonomiske vækst er 2 procent point lavere end potentialet på grund af utilstrækkelige energiressourcer.

Tilstrømningen af udenlandske direkte investeringer er fortsat lille og ligger stabilt lige under USD 1 mia. Forbedringer i det generelle erhvervsklima, herunder bekæmpelse af korruption er en forudsætning for at sætte skub i de private investeringer. Udbredt korruption i den offentlige og private sektor er stadig en stor udfordring. I 2011 rangerede Bangladesh nummer 120 ud af 183 på Transparency International's korruptionsindeks. Særligt i retssektoeren og politiet er korruptionen omfattende.

Bangladesh har et af de laveste niveauer for skatteindtægter i verden, og der er et stort potentiale for forbedring af de offentlige indtægter ved at modernisere og forbedre skatteopkrævningssystemerne i landet.

Arbejdsvilkår og arbejdstagerrettigheder

Industriel vækst i Bangladesh har været en vigtig faktor i fattigdomsreduktionen, navnlig ved at skabe beskæftigelse i tekstilsektoren for kvinder. Det er dog fortsat et stort problem, at løn og sikkerhed på mange fabrikker er på et uacceptabelt niveau. Mindre end 5 pct. af arbejderne er organiserede, og de eksisterende fagforeninger er svage og fragmenterede især sammenlignet med de ofte velorganiserede og ressourcerstærke arbejdsgiverorganisationer. Danske fagforeninger (LO / FTF og 3F) har i nogle år været aktivt engageret i at styrke fagforeningerne og arbejdstagerrettigheder.

Mens regler og lovgivning er på plads i forhold til områder som brand- og bygningsikkerhed er selve overholdelsen af internationale og lokale standarder et alvorligt problem. Regeringens

inspektører er underbemandede og mangler de nødvendige redskaber. Udbredt korrupcion gør det muligt for lovovertrædere at undslippe inspektion og sanktioner. Dette øger kun udenlandske køberes pligt til at styrke CSR og kontrolordninger for at kompensere for den ineffektive regeringskontrol og straffrihed.

Bistand fra udviklingspartnere

I de seneste år har den årlige bistandsstrøm til Bangladesh været på omkring USD 1,2 til 1,5 million. Verdensbanken, Den Asiatiske Udviklingsbank, Japan, Storbritannien, USA og EU er de største udviklingsdonorer i Bangladesh.

I øjeblikket tegner udviklingsbistanden sig for cirka 40-45 pct. af landets årlige udviklingsbudget, herunder social udvikling og udvikling af infrastrukturen. Bistanden forventes at stige i løbet af de næste fem år, hvor Storbritannien har annonceret en fordobling af sin bistand. Ud over de traditionelle multi-og bilaterale udviklingspartnere, er der også nye store udviklingspartnere som Kina og Indien, der leverer bistand hovedsagelig i form af kreditmuligheder og infrastrukturlån. Bangladesh er dog ikke et bistandsafhængigt land, da den samlede støtte udgør mindre end 2 pct. af BNP.

3. Danmarks målsætninger i Bangladesh

Danmarks engagement i Bangladesh tager sit udgangspunkt i den komplekse politiske kontekst og de udviklingspolitiske udfordringer, men også i de mange muligheder, der findes i Bangladesh.

Danmarks engagement er en del af en aktiv og ansvarlig udenrigspolitik baseret på tankegangen, at ethvert menneske har ret til et liv uden fattigdom. Danmark har en rettighedsbaseret tilgang til udvikling, der sigter på at fremme politisk stabilitet, sikkerhed, demokrati og menneskerettigheder.

Danmark støtter Bangladesh' regerings vision og dens nationale udviklingsplaner som formuleret i blandt andet "Vision 2021", den tilhørende "Perspektiv Plan 2010-2021", og i den 6. femårsplan for 2011-2015, såvel som i "Joint Cooperation Strategy" fra 2010 underskrevet af Bangladesh' regering og 18 udviklingspartnere.

Danmarks overordnede målsætninger er, at:

- Bidrage til fattigdomsbekæmpelse, vækst og bæredygtig udvikling, navnlig gennem prioriterede programmer på menneskerettigheder og god regeringsførelse, landbrug, vandforsyning og sanitet, samt gennem Danida business partnerships.
- Bidrage til fremme af demokrati, respekt for menneskerettighederne, retsstatsprincipper og god regeringsførelse, og derigennem politisk stabilitet, via en styrkelse af centrale demokratiske institutioner inden for den offentlige forvaltning og i civilsamfundet.

- Fremme kommercielt samarbejde mellem Danmark og Bangladesh.
- Samarbejded med Bangladesh om globale spørgsmål som klimaændringer, terrorbekæmpelse, fredsbevarelse og handelspolitik.

Målene er tæt forbundne, og påvirker hinanden på multi-dimensionelle måder. Politisk stabilitet i et demokratisk politisk system, hvor retsstatsprincipper, god regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne er fremherskende betragtes som essentielle for en bæredygtig økonomisk vækst, og rettighedsbaseret og socialt inklusiv fattigdomsreduktion. Økonomisk vækst og bedre beskæftigelsesmuligheder er i sig selv afgørende betingelser for fattigdomsbekæmpelse. Styrkelse af den private sektor gennem øget kommercielt samarbejde med andre lande vil støtte en sådan udvikling, men det vil også afhænge af tilstedeværelsen af et gunstigt erhvervs-klima uden korrupsion. I denne henseende er en demokratisk og ansvarlig regering, der arbejder for god regeringsførelse en afgørende forudsætning.

Samarbejde om globale spørgsmål er en integreret del af en aktiv udenrigspolitik og dermed et vigtigt redskab til at fremme danske udenrigs- og sikkerhedspolitiske prioriteter i udlandet.

EU er en vigtig partner for Danmark i Bangladesh, og de danske politiske prioriteter og instrumenter er tæt koordineret med EU's. Danmark vil fortsat deltage aktivt i processen med at formulere EU's politik overfor Bangladesh, hvilket finder sted i et tæt samspil mellem EU-delegationen og EU-missioner i Dhaka, EU-hovedstæder og EU-Udenrigstjenesten (EEAS) i Bruxelles. Når det er muligt, vil Danmark arbejde for en koordineret EU-holdning med henblik på at maksimere indflydelsen og resultatet af EU's indsats i Bangladesh. En fuldt udbygget EU-delegation har resulteret i en tættere koordination mellem EU-missionerne og gjort EU mere synlig i Bangladesh.

Danmarks engagement i Bangladesh – gennem en integreret tilgang

Politisk dialog samt det langsigtede kommercielle samarbejde og udviklingssamarbejde er hjørnestenene i Danmarks engagement i Bangladesh. Ligesom målene er indbyrdes forbundne, er de anvendte instrumenter tæt forbundne, og det er nødvendigt at anvende forskellige instrumenter og arbejde på forskellige niveauer med en bred vifte af interesser. Anvendelsen af en integreret tilgang indebærer at vi følger målsætningerne i vores engagement baseret på en forståelse af, at der ikke er et simpelt årsag-virkningsforhold mellem, hvad vi gør, og hvad vi søger at opnå.

Danmark anvender en rettighedsbaseret tilgang til udviklingssamarbejdet med Bangladesh for at sikre en systematisk inkludering og styrkelse af de mest sårbare befolkningsgrupper. Fattigdom handler om mere end økonomiske behov, og vækst-fokuseret udvikling må nødvendigvis søge at løse mere komplekse og fundamentale årsager til fattigdom og ulighed, som diskrimination, udnyttelse og misbrug. Danmark vil især gennem politisk dialog og udviklingssamarbejde fremme grundlæggende menneskerettigheder samt rettigheder til naturressourcer, jord, mad, drikkevand og sanitet. Den rettighedsbaserede tilgang er ligeledes tæt forbundet med kvinders og oprindelige folks rettigheder.

Bistandseffektivitet, tilpasning og harmonisering – og ”fiduciaryrisks”

Det store antal donorer i Bangladesh og de forskellige implementeringsmodaliteter skaber udfordringer for donorkoordination og harmonisering. Arbejdsdeling blandt udviklingsparterne skrider langsomt fremad på grund af svagt nationalt lederskab og tilbageholdenhed hos udviklingsparterne i forhold til at fremme arbejdsdeling.

Danmark vil fortsætte med at fremme bistandseffektivitet blandt regering, udviklingsparterne og NGO'er. Med udgangspunkt i internationale erklæringer om bistandseffektivitet og ”Joint Cooperation Strategy” fra 2010, vil Danmark fortsat arbejde for at tilpasse vores udviklingsbistand til nationale systemer og harmonisere med andre udviklingspartnere. Mens der er sket moderate fremskridt i tilpasningen af udviklingsbistanden til de bangladeshiske udviklingsprioriteter, er tilpasningen til landets egne systemer og procedurer forstærket begrænset. Risikoen for at midler bruges til andre formål end tilsigtet (fiduciaryrisks) er fortsat en afgørende hindring for at arbejde gennem offentlige myndigheder i Bangladesh og hovedårsagen til, at stort set alle udviklingsparterne tøver med overhovedet at overveje generel budgetstøtte. Sektorbudgetstøtte forsøges kun i meget få sektorer, først og fremmest i sundhedssektoren, hvor processen kun netop er sat i gang. Indførelse af budgetstøtte i Bangladesh er imidlertid fortsat et langsigtet mål, der vil kræve såvel politisk vilje som en vedholdende indsats for at gennemføre reformer af den offentlige sektor i forhold til at sikre forbedrede resultater, overblik og gennemsigtighed. I den forbindelse vil Danmark fortsat gøre det til en hovedprioritet at bidrage til at skabe et gunstigt miljø for budgetstøtte i Bangladesh, herunder gennem sin støtte til styrkelse af offentlig finansiel administration gennem ”Strengthening Public Expenditure Management Programme” (SPEMP).

I forhold til bistandseffektivitet omfatter centrale resultater de seneste år blandt andet den i 2010 færdiggjorte ”Joint Cooperation Strategy” aftalt mellem regeringen og 18 udviklingspartnere, implementeringen af ”Aid Effectiveness Action Plan” og ”National Development Results Framework”, samt etableringen af en bistandseffektivitetsenhed i Bangladesh' finansministerium.

4. Bidrage til fattigdomsbekæmpelse, vækst og bæredygtig udvikling

Det væsentligste bidrag til fattigdomsbekæmpelse, vækst og bæredygtig udvikling vil ske gennem udviklingssamarbejde rettet mod fremme af vækst og beskæftigelse, vandforsyning og sanitet, og gennem den private sektor. Udviklingsprogrammerne omfatter specifikke eller mainstreamede aktiviteter til forbedring af ligestilling mellem kønnene og fremme af oprindelige folks rettigheder.

Vækst og beskæftigelse

Støtten til vækst og beskæftigelse indenfor landbruget er rettet mod landbrugsproduktion- og diversificering, forarbejdning af landbrugsprodukter og udvikling af landbrugets virksomheder. Programmet for 2013 - 2018 vil være landsdækkende, og herunder dække Chittagong Hill Tracts.

Programmet vil bidrage til fattigdomsbekæmpelse, forbedret ernæring og generel økonomiske vækst gennem udvikling af integrerede landbrugsproduktionssystemer og udviklingen af landbrugsvirksomheder på lokalt, regionalt og nationalt plan. I programperioden vil 1 mio. kvindelige og mandlige medlemmer af 525.000 husstande blive trænet i integreret landbrugsdrift og produktion af højt værdiafgrøder, som vil omfatte markafgrøder, havebrugsafgrøder, husdyr og dambrug. Yderligere 21.000 lokalt forankrede landbrugsorganisationer vil blive etableret og udviklet til lokale enheder for landbrugsvirksomhed, der vil være forbundet med landbrugsvirksomheder på lokalt, regionalt og nationalt niveau med fokus på såvel hjemmemarkedet som på eksportmarkederne.

Manglende adgang til information er en generel begrænsning for fattige landmænd, og har især betydning for produktion og markedsføring af lutfordærlige- og høj kvalitets produkter. Med dækning i hele landet og mere end 90 mio. mobilabonnenter kan information på landbrugsområdet formidles gennem brug af informations- og kommunikationsteknologi (ICT). Innovative og inklusive ICT-baserede tjenester vil blive udviklet i tæt samarbejde med den private sektor. For at skabe bedre forbindelser mellem den akademiske verden og den private sektor vil der blive etableret samarbejde med landbrugsuniversiteter i Bangladesh, samt mellem universiteter i Bangladesh og Danmark, om muligt gennem optagelsen af Bangladesh i forskningsstøtteprogrammet (Pilot Research Development Programme).

Vandforsyning og sanitet

Bistanden til vandforsyning og sanitet har til formål at reducere fattigdommen og forbedre sundheden gennem forbedret adgang til rent drikkevand og hygiejniske latriner. I programmet for 2012 - 2015 vil 1,2 mio. landsbyboere få adgang til rent drikkevand og 800.000 til hygiejniske latriner.

Den danske støtte ydes primært gennem Hygiene, Sanitation and Water Fund (HYSAWA) som direkte støtte til de lokale myndigheder. Det er fortsat en prioritet at sikre teknisk og økonomisk bæredygtighed gennem en stærk mobilisering og inddragelse af lokalsamfund og lokalregeringer. Bangladesh har skabt imponerende resultater hvad angår udbredelse af rent vand og hygiejnisk sanitet, både i landdistrikter og byområder. Regeringen øger gradvist sin egen finansiering af investeringer i sektoren, og den nationale ekspertise om levering af vand og sanitet har udviklet sig meget gennem årene. Adskillige andre udviklingspartnere og civilsamfundet giver bistand i denne sektor. Den danske gavebistand til sektoren vil blive udfaset med henblik på at frigøre ressourcer til nye udfordringer på udviklingsområdet. Støtte til vandforsyning i byerne vil blive videreført med finansiering fra blandede kreditter.

Grøn vækst

Bangladesh står over for mange udfordringer, når det kommer til innovation indenfor bæredygtig energi, energieffektivitet, miljø og klimaforandringer. I 2013 - 2014 vil Danmark undersøge mulighederne for bistand inden for grøn vækst i byområderne samt i Chittagong Hill Tracts.

Grøn vækst er en integreret del af bæredygtig vækst. Grøn vækst fremmer generel økonomisk vækst og udvikling på en måde, der gør det muligt for miljøet i dag, såvel som i fremtiden, at levere de ressourcer og de miljømæssige services, som vores velfærd afhænger af. Grøn vækst

sætter gang i investeringer, innovation og jobskabelse, som ikke bare opretholder fortsat vækst, men også åbner op for nye økonomiske muligheder. Offentlig-private partnerskaber og innovative finansieringsmekanismer vil være en nødvendighed for at igangsætte samarbejde om teknologiudvikling og aktiviteter til reduktion af energiforbrug og forurening.

Danmark besidder vigtig viden og ekspertise indenfor bæredygtig energi, energieffektivitet og miljøforvaltning. Grønne vækstinitiativer indenfor energi, miljø og klimaforandringer vil give synergieffekter mellem dansk støttede udviklings- og kommercielle aktiviteter i Bangladesh, samt mellem grøn vækst og vækst- og beskæftigelsesaktiviteter.

Støtte til kommercielle partnerskaber

Danida Business Partnerships (DBP) bidrager aktivt til at reducere fattigdommen ved at fremme vækst og beskæftigelse gennem støtte til partnerskaber mellem private virksomheder i Danmark og Bangladesh. Gennem sine aktiviteter sigter DBP mod at lette overførsel af teknologi, og derigennem skabe beskæftigelse og bedre arbejdsmiljø indenfor forskellige brancher. DBP støtter aktivt styrkelsen af virksomhedernes sociale ansvar (CSR) i de kommercielle partnerskaber, herunder forbedring af rettighederne og arbejdsvilkårene for børn, samt arbejdssikkerhed. Nogle af fokusområderne er ren teknologi, vedvarende energi, forarbejdning af fødevarer, skibsbygning, fiskeri, IT, fremstillingsvirksomhed og tekstiler. Danmark har ekspertise på alle disse områder, og der er gunstige muligheder for at yde støtte til disse sektorer. Den private sektor i Bangladesh er karakteriseret ved at være proaktiv, imødekommende og åben overfor udenlandske investeringer og samarbejde. Manglende politisk kontinuitet, korrupsion og lav kapacitet i regering i forhold til at styrke et gunstigt erhvervsklima er imidlertid fortsat en udfordring, når det kommer til at realisere det fulde potentiale af den private sektor i landet.

Danmark vil:

- Fortsat sikre, at dansk udviklingsbistand er fattigdomsrettet, og at ligestilling mellem kønnene og oprindelige folks rettigheder bliver adresseret.
- Fortsat støtte bæredygtig produktion og leveveje indenfor landbrug, husdyrhold og dambrug, og i stigende grad fremhæveforbindelsen mellem små landbrug og producentgrupper, og større markeder.
- Støtte vandforsyning og sanitet frem til 2015.
- Fra 2016 lancere et nyt bistandsprogram indenfor grøn vækst.
- Fortsat være stærkt engageret i Chittagong Hill Tracts.
- Fremme grøn vækst i det kommercielle samarbejde.
- Fortsat udforske og styrke synergien mellem udviklingsbistand og kommercielt samarbejde, samt mellem bistandsprogrammerne.

Indikatorer:

- I 2015 vil 1.200.000 mennesker få adgang til rent vand og 800.000 til hygiejniske latriner.
- I 2018 vil 1.000.000 kvindelige og mandlige medlemmer af 525.000 husstande have deltaget i 21.000 Farmer Fields Schools, hvorved deres realindkomst pr. husholdning er forhøjet med 10 %.
- Et nyt program for grøn vækst vil blive opstartet i 2016.
- Handelsdelegationer vil blive gennemført indenfor prioriterede udviklingssektorer.

5. Bidrage til demokrati, respekt for menneskerettighederne, retsstatsprincipper og god regeringsførelse

Selv om den langsigtede tendens sandsynligvis vil være positiv, er der behov for at styrke de demokratiske institutioner, god regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne i Bangladesh. Der er behov for at forbedre det parlamentariske demokrati, sikre fuld uafhængighed og bekæmpe korruption.

Hvilke budskaber til Bangladesh?

Politisk dialog vil være et centralt instrument til at bidrage til den politiske stabilitet, demokrati og god regeringsførelse, menneskerettigheder og retsstatsprincipper i Bangladesh. Danmark vil opfordre regeringen i Bangladesh til at fortsætte sin politik til styrkelse af menneskerettighederne i landet. Danmark vil fortsat tilskynde politiske aktører og institutioner til at vise konstruktiv fleksibilitet og vilje til kompromis. Danmark vil også lægge vægt på fremskridt med hensyn til at styrke Bangladesh' demokratiske institutioner: Bangladesh' valgkommission, den nationale menneskerettighedskommission, informationskommissionen og kommissionen for korruptionsbekæmpelse.

Støtte til menneskerettigheder og god regeringsførelse

Danmark vil støtte menneskerettigheder og god regeringsførelse i Bangladesh gennem implementeringsperioden ved fortsat støtte til opbygning af demokratiske institutioner, og bekæmpelse af korruption vil også fremadrettet være afgørende for Bangladesh' fortsatte vækst og udvikling. Det overordnede mål for den danske støtte til programmet for menneskerettigheder og god regeringsførelse er at bidrage til et gunstigt miljø, hvor mennesker vil deltage aktivt i de demokratiske processer, leve i et samfund med retssikkerhed og nyde godt af menneskerettigheder og social retfærdighed. Det forventes, at støtten vil resultere i et mere gunstigt miljø for fremme af demokratisk udvikling, styrkede regeringssystemer og systemer til levering af services, samt forbedrede menneskerettigheder. Succesen af støtte til menneskerettigheder og god regeringsførelse vil afhænge af regeringens vilje til fortsat at gennemføre reformer på nøgleområder, og afstå fra at rulle disse tilbage, samt sikre centrale demokratiske institutioners uafhængighed. Civilsamfundets organisationer er afgørende for yderligere fremskridt, og vil fortsat udgøre en væsentlig del af dansk støtte til Bangladesh på området menneskerettigheder og god regeringsførelse.

Danmark vil fortsat lægge særlig vægt på, i samarbejde med Bangladesh' regering og civilsamfundets parter, at bidrage til skabelsen af et samfund fri for kønsbaseret diskrimination og vold. Dette omfatter støtte til regeringens bestræbelser på at mobilisere statsapparatet til at behandle vold mod kvinder mere effektivt under det tværsektorielle program om vold mod kvinder (MSP-VAW). Danmark anser seksuelle og reproduktive rettigheder som en integreret del af kvinders grundlæggende menneskerettigheder, og det vil fortsat være et centralt punkt i den danske dialog med regeringen samt civilsamfundspartnere. Den generelle menneskerettighedssituation i Bangladesh blev evalueret under Menneskerettighedsrådets UPR-proces i april 2013. Danmark vil i samarbejde med EU og FN prioritere at støtte den bangladeshiske opfølgning på de anbefalinger, som kommer ud af gennemgangen.

Fremme arbejdstagernes rettigheder og sikkerhed

I den politiske dialog med Bangladesh vil Danmark tale for arbejdstagerrettigheder, fælles overenskomster, anstændig løn, og effektive regulering af sikkerheden i industrien. Den danske ambassade i Dhaka vil tilbyde hjælp til danske virksomheder med at sikre overholdelse af internationale standarder (compliance) og højere standarder for bangladeshiske samarbejdsvirksomheder.

Danmark vil aktivt støtte ILO i deres arbejde med regeringen, arbejdsgivere og arbejdstagere mod at lave en køreplan for god arbejdssikkerhed i Bangladesh. I denne forbindelse vil Danmark overveje at blive en finansieringspartner i et fremtidigt ILO "Better Work Programme" i Bangladesh.

Danmark vil:

- Fortsætte den tætte politiske dialog og diplomati med relevante institutioner, samarbejdspartnere og interessenter inden for regeringen, de politiske partier, civilsamfundet, den private sektor og den akademiske verden.
- Fortsat støtte menneskerettigheder og god regeringsførelse, herunder støtte til institutioner for overvågning af demokratiet, anti-korruptionsinitiativer og rettighedsbaseret tilgang til udvikling.
- Fortsat støtte nogle af de vigtigste demokratiske institutioner, herunder parlamentet og retssektoren, samt decentralisering gennem kapacitetsudvikling af de lokale regeringer til at forbedre underprivilegerede gruppers adgang til basale services.
- Støtte vagtinstitutioner for menneskerettighederne og menneskerettighedsaktivisters organisationer til fremme og beskyttelse af menneskerettighederne for at øge bevidstheden blandt rettighedshavere. Fremme kvinders rettigheder og bekæmpe vold mod kvinder.
- Aktivt fremme bedre arbejdsforhold og -sikkerhed i Bangladesh gennem politisk dialog, støtte til danske virksomheder og partnerskab med ILO.

Indikatorer:

- I marts 2014 vil ca. 2.886.000 mennesker være i besiddelse af avanceret viden om korruptionsrelaterede spørgsmål og have deltaget i antikorrupsionskampagner.
- I juni 2016 vil ca. 80.000 fattige og dårligt stillede mennesker (hovedsageligt kvinder), herunder oprindelige folk, have modtaget gratis retshjælp.
- I 2016 vil grupper repræsenterende 1.500.000 personer have deltaget i deltagelsesorienterede planlægnings- og budgetteringsprocesser i udvalgte Union Parishads (laveste lag af lokalt selvstyre).
- I juni 2016 vil ca. 12.000 kvindelige voldsofre have modtaget integreret hjælp fra 7 One Stop Crisis Centres (OCC).

6. Fremme kommercielt samarbejde

I de senere år er danske virksomheder i stigende grad blevet interesseret i at gøre forretninger i Bangladesh, både i form af outsourcing af produktionen og for at få adgang til det voksende

nationale marked. I de senere år har Danmark ydet støtte til mere end 100 forskellige succesfulde partnerskaber mellem danske og bangladeshiske private virksomheder. Små og mellemstore danske virksomheder er allerede godt etableret i Bangladesh. Især sektorerne green tech og energi, vand og sanitet, akvakultur, IT, marine tech og lægemidler synes at tilbyde et godt match for danske virksomheder.

Samhandelen mellem Danmark og Bangladesh er i hastig vækst. Det forventes, at eksporten af bangladeshiske forarbejdede varer vil fortsætte med at stige, både på mellemlangt og langt sigt på grund af lempelsen af de europæiske oprindelses-regler, som tillader Bangladesh toldfri adgang til EU-markeder, også for varer, der delvist er fremstillet i andre lande. Som en af de sidste billige destinationer i Asien har Bangladesh potentiale til at overtage visse fremstillingsprocesser fra lande som Kina, Korea og Malaysia. Bangladesh tilbyder en række attraktive forretningsmuligheder, ikke mindst på grund af sin meget konkurrencedygtige og kompetente arbejdsstyrke.

Færdigproducerede beklædningsgenstande udgør mere end 90 pct. af den bangladeshiske eksport til Danmark, men andre sektorer såsom skibsbyggeri, IT og fødevarer er i vækst. Dansk eksport til Bangladesh omfatter især mælkepulver og eksport af maskiner til brug for fremstillingssektoren er stigende, herunder udstyr til skibsbygningssektoren i Bangladesh. Green tech, luksus forbrugsgoder og lægemidler kan være vækstområderne for dansk eksport i fremtiden.

Bangladesh er måske ikke altid et nemt marked. Kommerciel succes står over for andre udfordringer end dem, der kendes fra Danmarks traditionelle markeder. Kendskab til det politiske, sociale og kulturelle miljø er afgørende samtidig med at virksomhederne skal være klar til at håndtere udfordringer fra korrupsion og bureaukrati. Med henblik på at gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder at etablere sig, blev et fælles nordisk handels- og industrikammer (Nordic Chamber of Commerce and Industry (NCCI)) oprettet i 2010. NCCI har som erklæret mål, at fremme videndeling blandt nordiske ligesindede virksomheder i Bangladesh, samt fungere som en vidensbank for nye virksomheder.

Udenrigsministeriet vil fortsætte med aktivt at medvirke til at fremme handel og kommercielle aktiviteter mellem Danmark og Bangladesh, især for at hjælpe danske virksomheder med at eksportere til Bangladesh, både i form af varer og tjenesteydelser. Danmark vil fortsat samarbejde med Dansk Industri, Dansk Erhverv, Håndværksrådet og andre brancheforeninger med henblik på at styrke partnerskaber mellem danske og bangladeshiske virksomheder.

Danmark vil:

- Løbende afsøge kommercielle muligheder for danske virksomheder i Bangladesh samt finansieringsmuligheder for store udviklingsprojekter i Bangladesh, som kunne være relevante for danske iværksættere og konsulenter.
- Fortsætte Danida Business Partnership Programme inden for strategiperioden.
- Aktivt støtte arbejdet i "the Nordic Chamber of Commerce and Industry" i Bangladesh.
- Aktivt være involveret i Verdenshandelsorganisationens (WTO) og EUs arbejde for at sikre optimale vilkår for EUs og Danmarks kommercielle relationer til Bangladesh.

Indikatorer:

- Invitere mindst 7-10 danske virksomheder til at aflægge besøg i Bangladesh hvert år.
- Støtte 4-6 projekter/pilotprojekter hvert år over "Danida Business Partnership Programme".
- Sikre opgaver fra 10-15 nye danske virksomheder/kunder hvert år.

7. Samarbejde om globale udfordringer

Bangladesh forventes at blive stadig mere aktiv i forhold til de globale udfordringer. Bangladesh er som et demokratisk land og samtidig det største "mindst udviklet land" en potentielt stærk allieret for Danmark og omvendt. Bangladesh' udenrigspolitik er formelt fokuseret på sikkerhed, bevarelse af suverænitet og søgen efter ressourcer til udvikling. Det understreges af det ofte gentagede slogan: Venskab mod alle og ondskab mod ingen. Traditionelt har Bangladesh været en forholdsvis marginal udenrigspolitisk aktør i betragtning af, at landet er den syvende mest folkerige nation i verden. Imidlertid har den fortsatte økonomiske vækst og relative politiske stabilitet, tilskyndet Bangladesh til at påtage sig en mere aktiv rolle i regionale og globale spørgsmål. Det forventes, at Bangladesh fortsat vil gøre sig gældende på den internationale scene som følge af sin store befolkning, stabile demokrati, økonomisk vækst, og som en af de største nuværende bidragsyder af tropper til FNs fredsbevarende missioner. Som følge heraf har Bangladesh også påbegyndt en omfattende udvidelse af sin udenrigstjeneste i form af en planlagt fordobling af antallet af ambassader i udlandet, herunder åbningen af en ambassade i Danmark.

For Danmark vil et internationalt mere selvsikkert og aktivt Bangladesh muliggøre øget samarbejde om globale spørgsmål som klimaforandringer, menneskerettigheder, terrorbekæmpelse, fredsbevarelse og handelspolitik. Især i FN og andre multilaterale fora kan et partnerskab mellem et stort udviklingsland og et lille udviklet land øge legitimiteten af en fælles sag. Danmark vil aktivt - som mulighederne opstår - søge at etablere partnerskaber med Bangladesh med henblik på at håndtere disse fælles udfordringer.

Den bangladeshiske regerings omfattende anti-radikalisering- og terrorbekæmpelses foranstaltninger udgør en særlig mulighed for samarbejde. Bangladesh har besluttet at styrke de regionale terrorbekæmpelsesaktiviteter, og Danmark er parat til at yde finansiel og teknisk støtte til dette. Initiativet rummer mulighed for at styrke et tiltrængt regionalt sydasiatisk samarbejde om terrorbekæmpelse.

Sydasien er fortsat en af de mindst integrerede regioner i verden. Bangladesh har meget at vinde ved et øget regionalt samarbejde, især i forhold til forbedret infrastruktur og handel. Som et af de eneste lande med gode forbindelser med alle andre sydasiatiske lande kunne Bangladesh potentielt spille en konstruktiv rolle regionalt. Bangladesh forsøger at styrke sin regionale rolle for eksempel gennem SAARC (Den Sydasiatiske Sammenslutning for Regionalt Samarbejde). Traditionelt har fokus i det danske udviklingsengagement i Asien været på Sydasien suppleret, hvor det er muligt, med fremme af økonomisk samarbejde og handel.

Danmark vil:

- Aktivt udvikle partnerskaber med Bangladesh om globale udfordringer som klimaforandringer, menneskerettigheder, terrorbekæmpelse, fredsbevarelse og handelspolitik, især i multilaterale sammenhænge og når det er muligt i EU-regi.
- Støtte Bangladesh i yderligere at styrke sin rolle som en aktiv og ansvarlig aktør i Sydasiens.
- Aktivt fremme bestræbelser på retshåndhævelse og regionale terrorbekæmpelsesaktiviteter.

Indikatorer:

- Dialog på ministerniveau eller andet højniveaubesøg finder sted tre gange årligt.
- Mindst ét årligt konkret globalt/regionalt politisk initiativ taget af Bangladesh.

	Unit		Source
Annex 1: Økonomiske og social nøgletal			
Area	km ²	144.000	WDR
Population (2010)	Million	148.7	WDR
GNI per capita (2010)	USD	700	WDR
Annual economic growth (GDP) (2011)	%	6.7	WDR
Ease of doing business (2012)	Rank	122 (183)	DB
Foreign Direct Investments (2009)	USD Millions	674	WDF
Economic sectors: Value added (% of GDP)			WDR
Agriculture (2010)	%	18,6	WDR
Industry (2010)	%	28,5	WDR
Services (2010)	%	53	WDR
Development assistance per capita (2011)	USD	10	WDR
Foreign debt (2011)			WDF
Total foreign debt (EDT)	USD Millions	22,922	IMF
- of which, multilateral debt	USD Millions	19,609	IMF
Key social data	Unit		
Population growth (annual average) (2000-2009)	%	1,6	WDR
Life expectancy (2010)	Years	69	WDR
Infant mortality (number of deaths per 1000 births during the first year) (2010)		38	WDR
Access to clean drinking water (percentage without access) (2010)	%	17,7	WDR
Number of doctors (per 100,000 inhabitants) (2010)		30	WHO
People btw. 15-49 years living with HIV (2009)	%	0,8	WDR
Adult literacy rate (2010)	%	56	WDR
Primary education (percentage of children of school age) (2009)	%	87,8	WDR
Girls in primary education (percentage of girls of school age)(2009)	%	93,1	HDR (UN MDG Data)
Military expenditure (percentage of GDP) (2010)	%	2.6	

Annex 2: Danmarks udviklingsaktiviteter i Bangladesh

Støtte til menneskerettigheder og god regeringsførelse

Det danske program for menneskerettigheder og god regeringsførelse (HRGG fase III) har til formål at muliggøre en effektiv parlamentarisk proces, almindelig lov og orden, offentlige service til gavn for befolkningen, et forbedret juridisk og retsligt system, styrkelse af lokale regeringer og skabelse af et korruption-frit samfund med social retfærdighed. De umiddelbare mål for programmet, som er på linje med både regeringen i Bangladesh og relevante danske strategier er: (1) Forbedring af den offentlige forvaltning med henblik på at øge gennemsigtighed, ansvarlighed og effektiv levering af services, og (2) Forbedring af retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne for sårbare grupper. Programmet har to komponenter med tre delkomponenter hver. Den første komponent fokuserer på og omfatter tre forskellige delkomponenter: i) offentlig finansiel forvaltning; ii) lokal regeringsførelse og iii) anti-korruption. Den anden komponent fokuserer på menneskerettigheder og er opdelt i tre delkomponenter: i) støtte til NGO'er, som arbejder som fortalere for menneskerettigheder, ii) støtte til den nationale menneskerettighedskommission, og iii) programmet til bekæmpelse af vold mod kvinder. Den samlede bevilling til dette program er DKK 190 mio. over fem år fra juli 2011 til juni 2016.

Støtte til landbrugssektoren

Danmark vil støtte programmet for vækst og beskæftigelse i landbruget (AGEP) 2013-2018 med et samlet dansk bidrag på 330 mio. DKK. Udviklingsmålet med programmet er at bidrage til øget "pro-poor" og inklusiv vækst og bæredygtig jobskabelse for mandlige og kvindelige medlemmer af små og marginale landbrug. Programmet er fokuseret på landbrugsproduktionen samt udvikling af landbrugsfremstilling og landbrugsvirksomheder. AGEP har to komponenter: The Integrated Farm Management Component (IFMC) og Agro-business Development Component (ABDC). Det umiddelbare formål med IFMC er øget og diversificeret landbrugsproduktion for kvindelige og mandlige marginale og små landbrugshusstande gennem deltagelse i Integrated Farm Management Farmer Field Schools. Det umiddelbare formål med AGEP er, at styrke konkurrenceevnen i landbrugs- og landbrugsvirksomhedssektorer.

Støtte til vand- og sanitetssektoren

Den danske støtte til vandforsynings- og sanitetssektoren sigter mod at reducere fattigdommen gennem implementering af en Sector Development Plan og forbedret adgang til drikkevand og hygiejnisk sanitet. Den serviceleverende del af programmet gennemføres i tæt samarbejde med de lokale myndigheder, lokale partnere og lokal samfund, mens politik- og strategidelen gennemføres sammen med det relevante "line-ministry" og andre sektorprogrampartnere. Programmet har et dansk bidrag på 200 mio. DKK over en fireårig gennemførelsesperiode (2012-2015). Den danske gavebistand til sektoren vil blive udfaset med afslutningen af det nuværende program.

Støtte til Grøn Vækst

Støtte vil blive udvidet frem mod opstarten af et nyt Grøn Vækst-program fokuseret på bæredygtig energiproduktion og energieffektivitet, miljø og klimaforandringer. Det forventes at støtten vil begynde i 2016.

Støtte til Danida Business Partnerskab Programme

Det overordnede mål for Danida Business Partnerships (DBP) er at støtte bæredygtig udvikling og bidrage til fattigdomsbekæmpelse gennem vækst og beskæftigelse. Det umiddelbare mål for programmet er at overføre viden og teknologi fra danske til lokale partnere, herunder forbedring af arbejds- og levevilkår for de fattige, og styrke konkurrenceevnen hos lokale virksomheder. Dette gøres ved at støtte etablering af partnerskaber, der skaber værdi for virksomheder, mens de på samme tid tilfører samlet værdi for samfundet. Nogle af de sektorer, hvor programmet har spillet en afgørende rolle i at fremme Bangladesh er: Tekstil, IT og skibsbygning. Det nuværende fokus er blandt andet primært på vedvarende energi, cleantech, landbrug, fiskeri og landbrugsfremstillingssektorer. DBP-programmet modtager DKK 15-18 millioner om året til forskellige projekter. Typisk støttes et projekt i en periode på 3-4 år.

Anden støtte

Danmark støtter projekter finansieret af blandede kreditter, blandt andet Saidabad Water Treatment Plant og opgradering af den internationale lufthavn, begge i Dhaka by. Finansiering af sådanne projekter via blandede kreditter vil fortsætte. Gennem Local Grant Authority er den danske ambassade i Bangladesh også i stand til at

reagere hurtigt på nye behov - uanset om disse er behov i forbindelse med en krisesituation eller innovative aktiviteter, der skal afprøves, før andre større programmer kan samle op, hvor pilotprojekterne stopper. Danmark giver ligeledes centrale midler til klimatilpasning og regionale sikkerhedsaktiviteter.

Annex 3: Fremskridt i Bangladesh i forhold til at nå 2015-målene

MDG indicators	Previous level	Current level	MDG objectives 2015	On Track, Will Be Achieved Before 2015 or Needs Attention to meet MDG goals
Proportion of population below poverty line	56,0 %	38,7 % (2008)	29,0 %	On Track
Proportion of population that does not get minimum calories needed (1805 kcal)	28,0 %	19,5 % (2009)	14,0 %	On Track
Access to school				
Primary school completion rate	43,0 %	54,9 % (2008)	100 %	Needs Attention
Literacy rate of 15-24 year-olds, women and men	36,9 %	58,3 % (2007)	-	Needs Attention
Proportion of seats in national parliament occupied by women	12,7 %	19,0 % (2009)	33,0 %	Needs Attention
Mortality rate for children under 5 years old (per 1000 live births)	146	53,8 (2008)	48	On Track
Maternal mortality ratio, per 100,000 live births	574	348 (2008)	144	Needs Attention
Proportion of births attended by skilled health personnel	5,0 %	24,0 % (2009)	50,0 %	Needs Attention
HIV/Aids prevalence in population (per 100,000 population)	0.005	0.1	Halting	On Track
Access to water in rural areas and in urban areas	78,0 %	86,0 % (2009)	89,0 %	On Track